

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de către Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva lui Anatolie Stati și Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei, și

acțiunea reconvențională intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni și lui Anatolie Stati, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Ascom Grup”, cu privire la declararea nulității absolute a contractului de fidejusiune,

împotriva încheierii din 17 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 2r-336/24
NR. PIGD 2-19201634-01-2r-02082024)*

Restituirea cererii de apel. Apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea de nu dat curs a cererii de apel emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din CPC.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. M. Muruianu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Panov, V. Mihaila, V. Cotorobai,

16 octombrie 2024

Examinând în lipsa părților recursul depus de Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Mariana Ursachi,
Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 decembrie 2019, Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni (în continuare BC „Moldindconbank” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Anatolie Stati și Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni (în continuare CA „Garanție” SA) cu privire la încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 8 764 195,49 de lei și compensarea taxei de stat în cuantum de 50 000 de lei

2. La 27 noiembrie 2020, CA „Garanție” SA a depus cerere reconvențională împotriva BC „Moldindconbank” SA și lui Anatolie Stati, solicitând declararea nulității absolute a contractului de fidejusiune nr. 347-F din 16 decembrie 2015, încheiat între CA „Garanție” SA și BC „Moldindconbank” SA și respingerea acțiunii în partea ce ține de încasarea datoriei din creditul bancar și cheltuielilor de judecată de la CA „Garanție” SA.

3. Prin hotărârea din 01 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis integral acțiunea inițială înaintată de BC „Moldindconbank” SA și încasat în mod solidar de la Anatolie Stati și CA „Garanție” SA în beneficiul BC „Moldindconbank” SA, în temeiul contractului de credit nr. 347/15 din 16 decembrie 2015 și contractului de fidejusiune nr. 347-F din 16 decembrie 2015, datoria în sumă de 8 764 195,49 de lei și cheltuielile de judecată, sub formă de taxă de stat în mărime de 50 000 de lei.

4. Totodată, s-a respins, ca fiind neîntemeiată acțiunea reconvențională depusă de CA „Garanție” SA (vol. II, f.d. 186).

5. La 30 noiembrie 2023, Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 01 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

6. Prin încheierea din 21 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău *inter alia* nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai și i s-a acordat termen de 15 zile din momentul comunicării încheierii, pentru a prezenta cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii și dovada de plată a taxei de stat în cuantumul prevăzut de lege, aceasta urmând a fi calculată potrivit formulei 75% din 3% din suma contestată. Concomitent s-a explicat părții

apelante, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheierea sus-numită în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și, împreună cu actele anexate, va fi restituită (vol. II, f.d. 235-237 recto-verso).

7. La 05 aprilie 2024, Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai, a prezentat Curții de Apel Chișinău cererea de apel motivată. Totodată, la cererea de apel nu fost anexată dovada de plată a taxei de stat, invocându-se că Anatolie Stati este scutit prin efectul legii de la plata acesteia, deoarece prezentul litigiu este guvernat de Legea cu privire la protecția drepturilor consumatorilor (vol. II, f.d. 239-243).

8. Prin încheierea din 17 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul declarat de avocatul Vitalie Malai în interesele lui Anatolie Stati împotriva hotărârii din 01 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motivul neînlăturării depline, în interiorul termenului acordat de instanță, a neajunsurilor indicate în încheierea din 21 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău (vol. III, f.d. 10-12 recto-verso).

9. La 30 iulie 2024, Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai, a declarat recurs împotriva încheierii din 17 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate și trimiterea cauzei instanței de apel pentru examinarea apelului (vol. III, f.d. 21-22).

10. În susținerea recursului, reprezentantul recurentului, avocatul Vitalie Malai a invocat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că, în prezentul litigiu, Anatolie Stati este scutit de obligația de plată a taxei de stat, deoarece cade sub incidența normelor protecției drepturilor consumatorului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

11. Art. 425 din Codul de procedură civilă prevede următoarele:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

12. Art. 427 alin. (1) lit.a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea”

13. Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă reglementează că:

„sanțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

14. Art. 16 din Codul de procedură civilă statuează că:

„neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.”

15. Art. 85 alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează *inter alia* că:

„De taxă de stat pentru judecarea cauzelor civile se scutesc reclamanții în acțiunile ... de protecție a drepturilor consumatorilor.”

16. Modalitatea de comunicare al actului de procedură, noțiunea termenului procesual precum și efectul expirării acestui termen sunt reglementate de prevederile art. 100 alin. (1¹), art. 110, art. 111 alin. (1)-(2), art. 113 din Codul de procedură civilă și sună în modul următor:

„Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).”

17. Art. 364 alin. (1) și 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.”

„... în cererea de apel se indică *inter alia* motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.”

18. Art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că:

„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.”

19. Art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1)...”

MOTIVAREA INSTANȚEI

20. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit recipisei de comunicare a actului judecătoresc de dispoziție, copia încheierii motivate din 17 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantului recurentului, avocatului Vitalie Malai la 23 iulie 2024 (vol. III, f.d. 16). Astfel, se consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 30 iulie 2024 (vol. III, f.d. 21).

21. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta argumentele reprezentantului recurentului Anatolie Stati, avocatului Vitalie Malai, precum că, în condițiile speței, Anatolie Stati este scutit de obligația de plată a taxei de stat prin efectul legii, deoarece raporturile juridice cad sub incidența normelor protecției drepturilor consumatorului. Or, prin prisma art. 85 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sunt scutiți de plata taxei de stat reclamantii în acțiunile privind protecția drepturilor consumatorilor. În condițiile speței, însă, Anatolie Stati are calitatea procesuală de pârât în litigiul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de BC „Moldindconbank” SA, obiectul material al căruia îl formează încasarea datoriei în baza contractului de credit. Iar, apelul declarat de către acesta este îndreptat împotriva hotărârii judecătorești prin care s-a admis acțiunea băncii și s-a încasat de la Anatolie Stati datoria rezultată din contractul de credit.

22. Respectiv, acțiunea procesuală a lui Anatolie Stati de declarare a apelului împotriva hotărârii din 01 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care s-a admis acțiunea băncii și s-a încasat de la Anatolie Stati datoria rezultată din contractul de credit, este impus cu taxă de stat în cuantum de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, conform Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, în vigoare până la 01 ianuarie 2024 și nu cade sub protecția art. 85 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

23. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel just nu a dat curs cererii de apel depuse către Anatolie Stati și l-a obligat *inter alia* să achite taxa de stat, iar recurentului și reprezentantului acestuia revenindu-le obligația pozitivă de a se conforma întocmai dispozițiilor instanței de apel și a lichida aceste neajunsuri, în caz contrar, intervenind *uno actu*, cu titlu de sancțiune procedurală restituirea apelului în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

24. La caz, însă, apelantul Anatolie Stati și reprezentantul acestuia, avocatul Vitalie Malai, nu s-au conformat obligațiilor impuse de lege și de Curtea de Apel

Chișinău prin încheierea din 21 februarie 2024 și nu au prezentat instanței dovada de plată a taxei de stat.

25. Astfel, se constată că, în condițiile speței, apelantul Anatolie Stati și reprezentantul acestuia, avocatul Vitalie Malai, nu au înlăturat neajunsurile la declararea apelului împotriva hotărârii din 01 noiembrie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în interiorul termenului acordat de Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 21 februarie 2024. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel just și temeinic a restituit cererea de apel.

26. Instanța de recurs notează că, apelantul și reprezentantul acestuia, fiind interesați în soarta soluționării prezentului litigiu, urmau să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul lor de acces la instanță, prin executarea întocmai a încheierii din 21 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, cu prezentarea atât a cererii de apel motivate, cât și a dovezii de plată a taxei de stat în interiorul termenului-limită acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel.

27. Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

28. Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

29. În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

30. Conjunctura relevantă profilează faptul că Anatolie Stati și reprezentantul acestuia, avocatul Vitalie Malai, nu au dat dovadă de diligență și interes suficient la utilizarea căilor procedurale de atac a hotărârii judecătorești.

31. În baza celor constatate, Completul de judecată notează că există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit în situația în care nu a fost efectuată înlăturarea neajunsurilor stabilite în termenul acordat, iar soluția instanței de restituire a apelului nu poate fi privită, în principiu, ca o restricție asupra dreptului de acces la un tribunal.

32. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or, argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

33. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de către Anatolie Stati, reprezentat de avocatul Vitalie Malai, împotriva încheierii din 17 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni